

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ ГАЦИН ХАН на основу одредбе члана 70. Статута Општине Гаџин Хан ("Службени лист града Ниша" број 10/2019), члана 3. члана 22. Одлуке о Општинском већу општине Гаџин Хан ("Службени лист града Ниша" бр.83/2008 и 79/2017), члана 20. Пословника Општинског већа општине Гаџин Хан ("Службени лист града Ниша" број 93/2004), члана 13. Став 1. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник Републике Србије“ број 10/13, 142/14, 103/150 и 101/16), Стратегије развоја пољопривреде на територији општине Гаџин Хан 2018-2023 („Службени лист града Ниша бр 130/2017)

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ ГАЦИН ХАН ЗА 2020. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Гаџин Хан се простире на површини од 325 km², чине је 34 насеља у којима живи 8.357 становника. Просечна густина насељености у општини Гаџин Хан је 26 становника по километру квадратном. Просечна величина насеља је 9,6 km² и на територији општине постоје 34 катастарске општине.

Природни услови и животна средина: Општина Гаџин Хан је ограђена трима планинама и реком Јужном моравом, и њена површина има низине од 200 m надморске висине, па све до 1808 m, колико износи највиши врх Суве планине-Трем. У морфолошком погледу подручје општине Гаџин Хан је смештено на контакту Родоске масе и Карпато-балканида, па је у физичко-географском погледу изузетно сложено и разноврсно. На овом простору преовладава мозаик тектонских и ерозивних елемената рељефа, од долина, котлина, клисура, планина, преко абразионих, флувијалних, крашких и рецентних облика. Општина Гаџин Хан на својој територији има три планине, Сува планина, Бабићка Гора и Селичевица. Овакве морфолошке одлике условиле су микроклиматске разлике на овом простору, али у целини посматрано подручје припада умерено-континенталној клими. Са друге стране хидролошки објекти представљени су рекама, крашким изворима, врелима идр. Кутинска река је најзначајнија заплањска река. Њен ток се формира у Горњем Заплању и она се на крају улива у Нишаву. Најзначајнија врела су Душничко, Сопотничко, Калетиначко, Шебетско и Вртопско. Душничко врело се налази у атару Горњег Душника и средином 70-их година 20. века каптирано за потребе водоснабдевања Гаџиног Хана, Краставча, Дуге Пољане, Марине Кутине, Горњег и Доњег Душника. У исто време и многи други мањи извори на подручју општине Гаџин Хан су каптирани за потребе становништва сеоских насеља. Земљиште у општини Гаџин Хан је разноврсно. Ово произилази из разноврсности геолошког састава и климатских услова овог терена. Један тип земљишта се формира на лапорцима, шкриљцима и пешчарима, а други на кречњачком масиву. Према научним подацима у подножју Суве планине, непосредно око граничних река, најнижи терен заузима алувијум. Њега по висини, на нешто вишим терасама, смењује смоница, која се на многим местима огајњачава. Трећи по висини тип земљишта у подножју Суве планине, пре појаве кречњачког масива је подзол који се образује на пешчарима. На подручју општине Гаџин Хан могу се уочити три нивоа терена. Равничарски у деловима Јужне Мораве, Барбешке и Гркињске реке и доњем току Кутинске реке. Други ниво образују брежуљасте терени Суве планине, Бабићке горе и Селичевице. Трећи, планински ниво, захвата веће висине и гребене ових планина. У овим теренима расте разноврстан биљни свет. У равничарском делу највише се гаје пшеница, кукуруз, јечам, оvas и разне повртарске културе, а пре свега баштенске. На овом терену срећу се још и топола, трн, дивља крушка, багрем, храст, цер, и друго дрвеће. Други - брежуљаста део терена користи се за воћњаке, винограде, за оvas, за пашњаке, а има и доста терена под шумом. У овом терену успева сво оно дрвеће које се налази и у равничарском терену, а у виноградима и воћњацима гаји се питома дрвеће: крушка, трешња, јабука, орах, бресква, дуд, поред кућа још и јела, бршљан и др. Биље је веома

разноврсно, а посебно оно лековито биље. У деловима шума среће се помешано дрвеће, али доминира храст сладун, цер, трн, дрен и др. На планинском делу територије заступљена је буква, горун, храст и други. Јављају се и мање значајне врсте као што су јавор, јасен, дивља крушка и други. На Селичевици има доста леске која даје квалитетан лешник. Јавља се и разноврсно шибље као што је трн, шипак, купина и друго. Предпоставља се да је на ширем подручју Суве планине заступљено 1200-1300 врста, што чини половину врста флоре Србије. Дивљач у општини Гаџин Хан није тако разноврсна сада као што је некада била. Најбројнији је зец. Поред зеца на територији општине могу се наћи и срне, дивље свиње, вукови, лисице, јазавци, творови, јастреб, фазан, јаребица камењарка, сова, славуј, сврака, гавран, речне рибе, ракови, јеж и друге врсте. Већи део територије општине Гаџин Хан чине шуме. Шумско богатство је релативно велико, 11691 хектара (33,4% територије), преовладавају цер и буква. Индивидуални сектор располаже са 60% шума, посечена дрвна маса годишње износи 1.700 м3. Скоро свако домаћинство поседује шуму и користи је за грејање у зимском периоду. У последњих неколико година уочава се интензивнија експлоатација шуме и продаја дрвећа.

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Према попису из 2011. године, општина Гаџин Хан обухвата површину од 325 km² на којој живи 8.389 становника, односно општа густина насељености износи 26 становника на km². То је знатно мање у односу на општу густину насељености у Републици Србији која износи 81 становник по km². По попису из 2002. године број становника је био 10.667. Можемо закључити да су наталитет и природни прираштај у константном опадању, док је морталитет у порасту. Општина Гаџин Хан убраја се у "старе" општине с обзиром да више од половине становника 56% припада старосним групама од 50 година и више. Природног прираштаја нема, на 1000 становника износи -18,7%, док контингент становништва до 20 година чини свега 15,4% укупног становништва. Читаво сеоско подручје је захваћено јаким миграционим кретањима. У структури насеља само Гаџин Хан има преко 1000 становника, једно насеље између 800 и 1000 становника, 3 насеља 500 - 800, 15 насеља 500 - 200, 6 насеља од 200 - 100 и 8 насеља мање од 100 становника. Према попису из 2011. године становништво општине Гаџин Хан се према школској спреми дели на следеће категорије, без школске спреме или са непотпуном школском спремом 35,9%, са основним образовањем 24,4%, са средњим образовањем 35,3%, више образовање 2,5% и високо образовање 1,7%. Највећи удео у необразованом становништву чине жене. Критична маса активног становништва износи 64%, учешће пољопривредног становништва у односу на укупно становништво је 45,7% , три пута више од републичког просека.

Диверзификација руралне економије: Укупан број запослених креће се око 2100 радника, од тога је око 1000 квалификованих. Према подацима на подручју општине Гаџин Хан регистровано је 84 приватних предузећа и 701 радња. Становништво општине Гаџин Хан се према школској спреми дели на следеће категорије, без школске спреме или са непотпуном школском спремом 35,9%, са основним образовањем 24,4%, са средњим образовањем 35,3%, више образовање 2,5% и високо образовање 1,7%. Највећи удео у необразованом становништву чине жене. Критична маса активног становништва износи 64%, учешће пољопривредног становништва у односу на укупно становништво је 45,7% , три пута више од републичког просека. Иако је пољопривреда од изразитог значаја за породичну економију, великим делом је у питању углавном некомерцијална производња за потребе домаћинства и евентуално продају тржишних вишкова. Пољопривреда је у Гаџин Хану уситњена, а око 70% свих газдинстава обрађује мање од 2 ха, док има само 15 газдинстава која имају преко 10 ха пољопривредних површина. Просек корисног пољопривредног земљишта по домаћинству је само 2,10 ха по домаћинству, што је око два и по пута мање него национални просек. Предности општине Гаџин Хан у пољопривредној производњи су усмереност становника на пољопривредну производњу, добри ресурси (земљиште, пашњаци, ливаде, оранице, шуме, воде), добар географски положај, близина Ниша и Лесковца, незагађена животна средина, квалитетни пољопривредни производи, традиционалност у пољопривредној производњи. Самим тим јављају се и бројне могућности развоја сеоског туризма у општини Гаџин Хан, поготово због планина које су присутне на територији општине. Ту се пре свега мисли на могућности и природне лепоте које пружа Сува планина, а које нису у довољној мери искоришћене. Заплање има туристички атрактиван простор. Надморска висина Заплања креће се од 200м код Јужне Мораве до 1800м колико износи Трем на Сувој планини (1808м). Пошто је Гаџин Хан удаљен од Ниша само 11км, имајући у виду нишки аеродром као и најближи путни правац Ниш Власинско језеро, општина Гаџин Хан у целини има

туристичку атрактивност за разне облике одмора и рекреације. Осим тога, општина има и неке посебне туристичке атрактивности. То су: Душничко врело, Сува планина са Тремом, Ибровица на Селичевици, Кутинска река, амбијентални садржај сеоских насеља. Потребно је извршити категоризацију објеката како би се обезбедили смештајни капацитети. На територији општине се налазе девет цркава, од којих је најпознатија црква „Светог Вазнесења“ из Великог Крчимира. Такође, на територији општине се организују и разне манифестације, што културне што рекреативно-спортске, од којих су најпознатије „Дани црног лука“ у Запаљској Топоници, „Дани Запаља“ у Доњем Душнику, традиционални успон на највиши врх Суве планине Трем, ликовна колонија „Седамнаест воденица“ у Горњем Душнику, „Миљковићеве поетске свечаности“ у Гаџином Хану.

Рурална инфраструктура: На подручју општине изграђени су путеви дужине 162 км, од тога регионални 54 км и локални 88 км, који се налазе у лошем стању, јер им је век употребе истекао (рађени 70-тих година). Дobar део путева је реконструисан или је у процесу реконструкције. Поштански саобраћај се одвија са 3350 прикључака и шест телефонских централа. Општина Гаџин Хан има добру покривеност свим мобилним мрежама. Извршено је постављање оптичких каблова скоро до сваког села, тако да је и покривеност интернетом задовољавајућа. У основно образовање укључено је 345 ученика у 6 вишеразредних одељења и 19 нижеразредних у оквиру јединствене школске установе "Витко и Света" Гаџин Хан. Основни видови здравствене заштите обављају се у Дому здравља у Гаџином Хану и 7 амбуланти са 54 запослених. Свако село има своју водоводну мрежу, врши се редовна контрола квалитета пијаће воде. Канализациона мрежа изграђена је само у појединим селима и у самом Гаџином Хану. Од 2004. године врши се одвожење смећа из домаћинства и оно се одлаже на депонији у Нишу. Очишћене су скоро све дивље депоније на територији општине.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Земљиште у општини Гаџин Хан је разноврсно. Ово произилази из разноврсности геолошког састава и климатских услова овог терена. Један тип земљишта се формира на лапорцима, шкриљцима и пешчарима, а други на кречњачком масиву. Према научним подацима у подножју Суве планине, непосредно око граничних река, најнижи терен заузима алувијум. Њега по висини, на нешто вишим терасима, смењује смоница, која се на многим местима огајњачава. Трећи по висини тип земљишта у подножју Суве планине, пре кречњачког масива, је поџол, који се образује на пешчарима. Појава кречњачког масива на извесној висини прекида и мења из основа овакву зоналност земљишта, пошто се на кречњаку, од његовог подножја па до врха планине, јављају друга земљишта, која се такође зонално смењују са висинама. Према истраживању Института „Кирило Савић“ из Београда око 50% пољопривредних површина у Запаљу захватају земљишта типа гајњаче, црвенице и алувијално - дилувијалних наноса. Ова земљишта се за брдско-планинске прилике могу означити као земљишта нормалне плодности. Општина Гаџин Хан поседује скромне земљишне ресурсе, јер је проценат коришћеног пољопривредног земљишта за половину мањи од просека Србије, и износи нешто преко 16%. Пољопривредно земљиште се простире на 18373 хектара (56,5% укупне површине). Оранице и баште простиру се на 53% пољопривредног земљишта, воћњаци заузимају 7,2 %, виногради 2,6%, ливаде 10%, пашњаци 27,2%. Државно земљиште се простире на површини од 2.165 хектара и само 147 хектара државног земљишта се налази у различитим врстама закупа. Код многих парцела пољопривредног земљишта постоји проблем не решених имовинских односа. На територији општине Гаџин Хан не постоје изграђени ситеми за наводњавање, а заштита од штетног дејства спољних вода заснива се на редовном спровођењу оперативног плана одбране од поплава.

Вишегодишњи засади: Воћарство је једна од најпродуктивнијих пољопривредних грана. Захваљујући великом броју воћних врста омогућено је коришћење подручја са веома различитим земљишним и климатским условима, па самим тим и земљишта слабијих физичких, хемијских и других особина. Општина Гаџин Хан својим географским положајем, климатским и земљишним карактеристикама, традицијом, незагађеном природом и близином великог тржишта (Ниш и Лесковац) пружа одличне услове за развој интензивног и профитабилног воћарства и пратеће прерађивачке индустрије. Још увек постоје многи проблеми који прате ову област, а то су: уситњеност парцела, екстензивни узгој на већини површина и интензивни узгој у појединим деловима где је традиција прерасла у посао, затим изражена неорганизованост и низак ниво стручности произвођача, технике и технологије производње, недостатак

квалитетних производа на тржишту, неизвестан пласман, неадекватан сортимент и стари засади, споро увођење стандарда. У општини Гаџин Хан под воћњацима се налази 1061,63 ха који се налазе у свим селима. Воћарска производња се организује на малим површинама које обрађују појединачна домаћинства. Укупно је скоро половина екстензивних засада, што значи да је родност алтернативна и да су углавном у питању сорте које толеришу такав тип узгоја. Ипак, производња воћа у Гаџином Хану стабилно расте за око 9%, и то у свим врстама воћа. Највише расте шљива - са око 41% док производња под јабукама расте дуплирањем производње. Имајући у виду да су најзаступљеније воћне културе које се гаје шљива и вишња, делом се овај раст објашњава и чињеницом да се ове воћне врсте и иначе у региону Јужне Србије ретко гаје у интензивним засадима, као и да је доста старих воћњака који су подизани још средином 80-их година. Ипак, последњих година су неки произвођачи почели да обнављају воћњаке под шљивом и вишњом, што треба и наставити како би се ова производња модернизовала и искористила све потенцијале ове општине. Неке воћне врсте нису ни заступљене на територији општине, или су заступљене у веома екстензивном узгоју (појединачна стабла на окућници), тако да се не могу сматрати важним за детаљнију анализу у погледу конкурентности. Једина воћна врсте које су релативно значајно заступљене у општини Гаџин Хан је шљива. Специфичност структуре воћарске производње у Гаџином Хану је висок удео шљиве, највиши у региону, чак око 60% укупне производње, и релативно значајна производња крушака које такође учествују у воћарској производњи са веома добрим уделом од 17% али то нису велике површине. Од врста шљива је најзаступљенији стенлеј, чачанска рана и родна, као и старе аутохтоне сорте. Поред шљива заступљена је јабука са мноштвом старих и новијих сорти. Од новијих сорти доминирају ајдаред, златни делишес и црвени делишес, а од старих аутохтоне сорте будимка, сенабија, колачара и илињача. По заступљености у воћарству на трећем месту је вишња, а углавном је заступљена облачинска сорта. Засади купина, јагода и малина су били заступљени у већини села са сортама новијег датума. Мало је засада где је примењена новија технологија гајења јагоде на фолији и у пластеницима. Последњих година, због цене, бележи се пад производње ових култура. Опстају само највећи и најупорнији произвођачи.

Сточни фонд: : У домаћинствима у општини Гаџин Хан углавном је заступљен екстензиван начин производње у сточарству. Овај начин производње одвија се кроз више модела. Од фармских животиња гаје се говеда, овце, козе, свиње, живина и коњи. Сточарска производња бележи знатан пад последњих 15 година, у износу 30-50%. У овчарству забележен је пад више од 50%. Знатан пад је забележен и у говедарству, у износу од 60%. На подручју општине Гаџин Хан гаји се око 1200 крава, 2000 оваца, 1000 коза, 1500 свиња, 10000 кокоши и око 4000 кошница. У највећем броју домаћинстава заступљена је мешовита производња у сточарству, и то најчешће комбинација гајења крава, оваца или коза, живине и свиња. Код гајења преживара у равничарским селима држање је најчешће стајско, а у неким селима у брдско-планинском подручју, заступљено је стајско и пашњачко држање. У општини није заступљено интензивно гајење свиња. Гајење свиња углавном се одвија за потребе домаћинстава. У општини Гаџин Хан према статистичким подацима заступљено је 1508 ха ливада, у малом обиму површине под крмним биљем и 4039 ха пашњака. Приватна газдинства су величине просечно 2-3 ха, од чега је обрадиво 50%, уситњено на велики број парцела веома малих површина. У расном саставу оваца доминирају мелези праменке (сврљиска, оплемењена пиротска) и мали број уматичених оваца. У општини Гаџин Хан има око 10 значајнијих произвођача (у Личју, Малом Крчимиру, Сопотници, Семчу, Великом Вртопу, Горњем Драговљу и Заплањској Топоници). Тржиште за јагњеће месо постоји, али цена је на ниском нивоу. Број коза по домаћинству која гаје ову врсту животиња креће се од 1-20. Од раса заступљене су балканска коза, алпина и мелези. Производња у козарству у овој општини углавном није тржишно оријентисана. Према мишљењу стручњака из Ветеринарске станице у општини Гаџин Хан постоје изузетни ресурси за развој козарске производње, односно сматра се да козарство може бити врло перспективна производња не само у овој општини, већ и целом Нишавском региону. На основу статистичких података говедарска производња у општини Гаџин Хан обухвата око 1200 грла млечних крава. Број грла износи 7 на 100 ха земљишта. У расном саставу доминира домаће шарено говече у типу сименталца. 2012 године општина Гаџин Хан је поделила 100 приплодних јуница сименталске расе, увежених из Немачке како би побољшала генетски састав у говедарској производњи и повећала млечност грла. Општина сваке године регресира вештачко осемењавање крава. На територији општине постоје две млекаре Барбеш у селу Доњи Барбеш и Млинпек Милк из Гаџиног Хана. У општини Гаџин Хан данас се гаји око 10.000 кокоши носиља који се држе у екстензивним условима, углавном за сопствене потребе домаћинстава. Према подацима Ветеринарске станице Гаџин Хан у општини тренутно постоји само један значајнији произвођач јаја за конзум који поседује око 3000 кокоши носиља. Гаџин Хан има најбољи резултат у

региону кад је у питању повећање броја кошница. Тренутни број кошница на териториј општине је нешто преко 4000 кошница. У пчеларењу су заступљена оба система - и стационарни и селидбени, а подручја Бабичке горе и Суве планине су најчешће одреднице за медну пашу и кад је у питању багремов и ливадски мед. На територији општине, односно у селу Горњи Душник се налазе и два рибњака који се баве производњом канадске пастрмке. Немамо конкретне податке о количини произведене рибе.

Механизација, опрема и објекти: По опремљености пољопривредном механизацијом, општина Гаџин Хан је око регионалног просека. Средња и мала пољопривредна газдинства су опремљена половном механизацијом, која је технолошки превазиђена на газдинствима земаља са развијеном пољопривредом. Пољопривредна механизација на газдинствима је застарела, старија од 10 година, односно преко 98% је застарела механизација. Према резултатима пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине Гаџин Хан има 2116 једноосовинских трактора, 1424 двоосовинских трактора, 42 комбајна и 3918 прикључних машина. Опремљеност објеката за смештај стоке је врло неуједначен и зависи од степена специјализације и величине стада. Мали број пољопривредних газдинстава су током последње деценије имала значајне инвестиције у унапређење стандарда, изградњу и проширење постојећих капацитета. Ови објекти су технички релативно добро опремљени и испуњавају захтеве предвиђене стандардима о добробити животиња.

Радна снага: Према попису пољопривреде из 2012. године број пољопривредних газдинстава у општини Гаџин Хан износио је 2508 регистрованих газдинстава. Највећи број пољопривредних газдинстава има једног до два члана газдинства или стално запосленог који обављају пољопривредну делатност. Газдинства са три до четири члана који обављају пољопривредну делатносу је веома мали. Укупан број чланова газдинства и стално запослених на газдинству на територији општине Гаџин Хан износи 5412, при чему се највећи део односи на породична пољопривредна газдинства. Пољопривредне активности на породичном газдинству обављају искључиво чланови породице и рођаци док стално запослених у оквиру ове категорије газдинства готово и да нема. У структури чланова газдинстава који су ангажовани у сектору пољопривреде на територији општине преовлађују мушкарци. Највећи број носилаца породичних газдинстава уједно су управници - менаџери на газдинствима. Једно од најделикатнијих питања будућег развоја сектора пољопривреде је изразито неповољна старосна и образовна структура пољопривредне радне снаге. Овај проблем значајан је како са аспекта социјалне структуре руралних средина, тако и у погледу капацитета људских потенцијала за усвајање нових технологија, промену производне структуре и многе друге.

Структура пољопривредних газдинстава: Према попису пољопривреде из 2012. године број пољопривредних газдинстава у општини Гаџин Хан износио је 2508 регистрованих газдинстава. На територији општине на основу пописа становништва из 2011. године постоји 3650 домаћинстава. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава према величини коришћеног пољопривредног земљишта се креће : укупно ПГ 2508 на 5261 ха, до 1 ха ПГ 1099 на 700 ха, од 1 ха до 2 ха ПГ 744 на 1073 ха, од 2 ха до 5 ха ПГ 563 на 1680 ха, од 5 ха до 10 ха ПГ 70 на 443 ха, без земље ПГ 17. На основу резултата Пописа пољопривреде из 2012. године структура пољопривредних газдинстава према броју условних грла стоке је следећа: мање од 4 и 4 УГ 2403 ПГ, од 5-9 УГ 87 ПГ, од 10 до 14 УГ 8 ПГ, од 15 до 19 УГ 4 ПГ, од 20 до 49 УГ 5 ПГ, од 50 до 99 УГ 1 ПГ. Укупан број УГ је 3158.

Производња пољопривредних производа: Производња воћа у Гаџин Хану стабилно расте за око 9%, и то у свим врстама воћа. Највише расте бележе засади шљива, крушака, јабука. Сектор повртарства, и то првенствено лако кварљиво, али и тешко кварљиво поврће, имају добре трендове производње, на које треба обратити пажњу и усмерити стратешке мере подршке. Ратарство, иако отежано факторима попут малог и уситњеног поседа, ниског степена коришћења механизације, и слабе употребе ђубрива, показује позитивне трендове раста производње, односно повећања приноса за све ратарске културе, а нарочито кукуруза. Сточарска производња бележи пад већ дужи низ година. Органска производња је заступљена на занемарљивим површинама.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На територији општине Гаџин Хан постоје 2 активне пољопривредне задруге. У складу са постојећим производним ресурсима у пољопривредној производњи формирана су специјализована пољопривредна удружења. Пољопривредна удружења која активно учествују у креирању и реализацији сопствених улагања, су удружења која се баве воћарском

производњом, производњом млека и млечних производа, производњом лековитог биља и производњом меда. Регистрована су 7 пољопривредна удружења. Активности удружења пољопривредника која се подржавају од стране локалне самоуправе су: учешће на манифестацијама ради промоције производа, апликација пројеката ради унапређења примарне и прерађивачке производње према локалним, републичким и страним донаторима.

Трансфер знања и информација: Између различитих делова аграрног сектора нема битних разлика у позицијама за стицање знања, изузев што сложенији видови производње захтевају већи обим информација о модерним технологијама. Информисаност се спроводи путем јавног информисања о актуелностима у пољопривреди и селу и путем организованих скупова са мештанима.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	500.000,00	0,00	100	3.000,00	0,00
	УКУПНО		500.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Кредитна подршка	100.2	1.100.000,00	0,00	100	1.100.000,00	0,00
	УКУПНО		1.100.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	4.547.000,00	50	105.000,00	0,00
	УКУПНО		4.547.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	6.147.000,00
Планирана средства за директна плаћања	500.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	1.100.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	4.547.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Програмом мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Гаџин Хан утврђује се структура мера, односно намена и начин коришћења средстава за 2020. годину. Потенцијални корисници мера подршке су регистрована пољопривредна газдинства са територије општине Гаџин Хан са активним статусом у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације. Реализација Програма, односно дефинисане мере допринеће: - модернизацији производње и јачању производне конкурентности; - достизању националних и стандарда ЕУ; - повратак становништва из градова на своја домаћинства - заустављању иселавања младих породица - побољшању конкурентности породичних пољопривредних газдинстава; - увођењу нових технологија и иновација, и отварање нових тржишних могућности; - очувању производње традиционалних производа; - добијању производа веће додате вредности у циљу повећања дохода и побољшању одрживих услова за живот сеоског становништва.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: По усвајању Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Гаџин Хан за 2020. годину од стране Општинског Већа, исти се објављује на званичном сајту општине Гаџин Хан www.gadzinhan.rs

Мониторинг и евалуација: Мониторинг и евалуацију/надзор реализације врши ће општинска управа општине Гаџин Хан и Комисија за спровођење програма мера пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Гаџин Хан.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања, регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање. Сточни фонд општине Гаџин Хан чини тренутно око 1200 говеда, и у последњих пар година побољшава се генетски састав говеда управо захваљујући примени ове мере. Преовлађује гајење сименталског говечета и домаћег шареног говечета. Производне способности грла су различите. Унапређење сточарства у делу унапређења расног састава говеда на територији општине Гаџин Хан врши се за регистрована пољопривредна газдинства.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјалнијални развој руралне средине: - подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; - обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства; - јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса; - подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава. Регресирањем за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) остварује се поправљање расног састава говеда на територији општине у циљу повећања производње и квалитета млека и меса код комерцијалних произвођача.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера локалног програма - Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање) је мера директног плаћања која је комплементарна са мерама Националног програма за пољопривреду за период 2018-2020. године „Подстицаји за квалитетна приплодна грла“, „Подстицаји за краве доиље“ и „Подстицаји за краве за узгој телаци за тов“ у оквиру мера директне подршке произвођачима (Директна плаћања -плаћања по аутпуту). Између ове мере и наведених мера националног програма постоји висок степен повезаности и усклађености што се пре свега огледа у дефинисаним специфичним циљевима мера. Вештачко осемењавање је само једна од активности неопходна за поправљање расног састава, добијања квалитетног подмлатка и стада одговарајућих карактеристика.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери: - Корисник има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом и са пребивалиштем и производњом на територији општине Гаџин Хан; - Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима;

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

2.1.10. Интензитет помоћи: Износ регреса за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање говеда) је онолики колико износе трошкови првог осемењавања по приплодном грлу али не више од 3.000,00 динара.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева
2	Укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.12. Административна процедура: Реализација регресирања за репродуктивни материјал се спроводи на следећи начин. Доноси се одлука за подношење захтева за регрес на основу утврђених критеријума. Уз захтев се прилаже картон за вештачко осемењавање (признаница) о извршеном плаћању за вештачко осемењавање, фотокопија личне карте власника грла и фотокопија пасоша за осемењено грло. Комисија за спровођење програма мера пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Гаџин Хан утврђује да ли су испуњени прописани услови за остваривање права на коришћење регреса и доноси решење о исплати средстава. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева до утрошка расположивих средстава а крајњи рок за подношење захтева је 15.12.2020. године.

2.2. Назив и шифра мере: 100.2 Кредитна подршка

2.2.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања у виду кредитне подршке. Кредитна подршка ће се реализовати суфинансирањем камата за пољопривредне кредите. Пољопривреда је делатност у којој се ангажује велика количина новчаних средстава сваке године, било да се ради о улагању новца у репроматеријал, било да се ради о улагању у нове засаде, основно стадо, наводњавање и остале инвестиције. Констатни извори финансирања су не само предуслов за повећање производње, већ и за одржавање већ постојећег нивоа производње. Свако комерцијално пољопривредно газдинство које жели да успешно послује пољопривредни кредит види као могућност обезбеђења готовог новца и повећања профита. Међутим, тренутно банке не препознају мала и средња газдинства, која доминирају на територији општине, као озбиљне клијенте, већ као клијенте са већим степеном ризика. Ово произилази, пре свега, из чињенице да се већи део прихода газдинства не одвија преко рачуна. Поред високих каматних стопа јавља се и неусклађеност рокова отплате са роковима прилива средстава на пољопривредним газдинствима и неусклађеност грејс периода са врстом производње, односно инвестицијом. Додатни проблем је и начин обезбеђења кредита - хипотеке на објектима у руралним подручјима су често неприхватљиво обезбеђење. Кредитна подршка путем суфинансирања камате за пољопривредне кредите представља меру којом се пољопривредним газдинствима омогућава лакши приступ коришћењу кредита код пословних банака и на тај начин се стварају повољнији економски услови за обезбеђење неопходних импута за постојећу производњу и за инвестиционе активности за започињање и унапређење пољопривредне производње.

2.2.2. Циљеви мере: Позитиван утицај на стабилност дохотка пољопривредних газдинстава и раст конкурентности уз прилагођавање захтевима тржишта, повећање дохотка на пољопривредним газдинствима су општи циљеви ове мере, а модернизација производње и унапређивање квалитета производа са могућношћу укључивања у шеме квалитета (заштита географских ознака итд.), повећање површине под засадима и другим културама, повећање сточног фонда, представљају специфичне циљеве.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера локалног програма Кредитна подршка - Суфинансирање камата за пољопривредне кредите, истоветна је са мером Националног програма за пољопривреду за период 2018-2020. године - Кредитна подршка у оквиру мера уређења тржишта.

2.2.4. Крајњи корисници: Физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.2.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: - Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - Корисник са пребивалиштем и производњом на територији општине Гаџин Хан; - Потписана изјава да не постоји захтев за коришћење кредитне линије за исто улагање у другим јавним фондовима;

2.2.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.2.9. Критеријуми селекције:

2.2.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 100% од укупне ефективне каматне стопе. Обавезе корисника кредита су накнаде и трошкови у току одобравања и реализације кредита, а суфинансира се ефективна каматна стопа. Ефективна каматна стопа мора бити фиксна током периода отплате кредита.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева
2	Број корисника кредитних линија са суфинансираном каматом
3	Укупан износ ангажованих средстава пословне банке

2.2.12. Административна процедура: : Извршиће се избор пословне банке са најповољнијим условима кредитирања путем јавног позива и закључиће се уговор са изабраном банком. Након закључења Уговора са банком, расписује се јавни позив за подношење захтева за одобрење кредита корисницима. Захтев за одобрење кредита подноси се пословној банци уз претходну сагласност општинске управе у погледу намене кредита. Краткорочни кредити са каматом која се субвенционира одобраваће се за реализацију текућих сезонских активности у пољопривредној производњи односно за набавку репроматеријала (семенска роба, расад, садни материјал, ђубриво, гориво, средства за заштиту, сточна храна и друго), набавку приплодних грла, грла за тов, ројева и матица пчела, набавку нове механизације за пољопривредну производњу и набавку опреме за прераду, чување и пласман пољопривредних производа. Контролу наменског коришћења кредита вршиће општинска управа у сарадњи са банком. Уколико се утврди да кредит није наменски искоришћен или је делимично наменски искоришћен проглашава се доспелим тако што се целокупна главница и затезна камата која је обрачуната у складу с пословном политиком изабране банке за цео период коришћења кредита наплаћују од корисника укључујући и цео износ субвенционисане камате са обрачунатом затезном каматом у складу са пословном политиком банке.

2.3. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.3.1. Образложење: : Основне карактеристике пољопривредног сектора на територији општине произилазе из неповољне структуре пољопривредних газдинстава. Уситњеност поседа, мали број грла стопе на породичним фармама, неадекватни производни и смештајни објекти, слаба примена савремених технологија производње. Тренутно постоји општи недостатак већих количина пољопривредних производа одговарајућег квалитета, посебно меса, воћа и поврћа и других производа који би се користили првенствено за покривање локалних и регионалних потреба. Такође, један од веома битних узрока недовољне конкурентности пољопривреде јесте ниска продуктивност, која произилази и из недовољне техничке и технолошке опремљености газдинстава. Постојећа механизација је застарела. Пољопривредна газдинства, због неповољног економског и социјалног стања, нису у могућности да сама

обезбеде довољно средстава за модернизацију производње. Модернизацијом постојећих објеката, повећање расног сточног фонда, куповином модерне опреме и савремене механизације, заснивање нових производних засада и улагањем у складишне и прерадне капацитете на пољопривредним газдинствима могуће је побољшати економске аспекте деловања и знатно боље испуњавати захтеве одржавања природних ресурса, заштите и добробити животиња и безбедности хране.

2.3.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; Повећање производње; Побољшање продуктивности и квалитета производа; Смањење трошкова производње; Унапређење техничко - технолошке опремљености; Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; Опстанак младих породица на селу; Повратак исељених породица на својим газдинствима; Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: Сектор-Млеко - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; Повећање квалитета млека, нарочито у микробиолошком погледу (смањење броја бактерија и соматских ћелија; Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Унапређење производне инфраструктуре и опреме. Сектор-Месо - Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце, козе и крмаче/прасад); Унапређење квалитета меса говеда (систем крава-теле), коза, оваца и прасади у складу са националним ветеринарским стандардима; Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; Побољшање квалитета производње кроз инвестиције у опрему и објекте. Сектор-Воће, грожђе, поврће и цвеће - Повећање површина у заштићеном и полузаштићеном простору; унапређење стања специјализоване механизације на газдинству; Побољшање складишних капацитета за воће, грожђе и поврће; Повећање површина под интензивним засадама; Повећање наводњаваних површина системом кап по кап; Сектор - Остали усеви - Унапређење стања механизације на газдинствима; Побољшање складишних капацитета; Повећање наводњаваних површина системом кап по кап; Сектор - Пчеларство - Повећање производње пчеларских производа; Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; Повећање степена запослености у сектору; Достицање стандарда у области заштите животне средине.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Мера локалног програма Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава, повезана је са мером Националног програма руралног развоја од 2018. до 2020. године - Подстицаји за инвестиције у физичку имовину имовину пољопривредних газдинстава у оквиру мера Подстицаји за унапређење конкурентности у сектору пољопривредне производње и прераде пољопривредних производа. У оквиру ове мере подржаће се пре свега мања газдинства, односно корисници као и врсте инвестиција, које нису предмет подстицаја у оквиру IPARD програма. Спречавање могућег двоструког финансирања истих захтева корисника од стране Управе за аграрна плаћања и из средства буџета општине Гаџин Хан, спроводи се на следећи начин: - подносилац захтева је у обавези да уз захтев за одобрење подстицаја достави подписану изјаву, под моралном, кривичном и материјалном одговорношћу, да за исту намену не користи и да неће користити бесповратна средства у другим јавним фондовима; - достављањем редовних годишњих извештаја на прописаном обрасцу у складу са Правилником о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење мера пољопривредне политике и руралног развоја чији је саставни део и извештај о корисницима мера подршке који садржи основне податке о сваком кориснику као и шифру и назив институције за коју су одобрена подстицајна средства.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица - носиоци регистрованог пољопривредног газдинства.

2.3.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: - Корисник треба да има регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - Корисник са пребивалиштем и производњом на територији општине Гаџин Хан; - Потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима.

2.3.7. Специфични критеријуми: Сектор - Млеко Прихватљиви корисници за инвестицију 101.1.1. • за набавку квалитетних приплодних грла млечних раса - говеда су пољопривредна газдинства која, поседују 3-100 приплодних грла говеда млечних раса по реализацији инвестиције, • за набавку квалитетних приплодних грла млечних раса - оваца и коза су пољопривредна газдинства која поседују најмање 15 - 300 одраслих оваца или 15 - 300 одраслих коза млечних раса по реализацији инвестиције. Прихватљиви корисници за инвестицију 101.1.17. - набавка машина и опреме за наводњавање, су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују максимално 100 млечних крава. Прихватљиви корисници за остале инвестиције у сектору су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују 3-19 млечних крава или најмање 15 одраслих оваца или најмање 15 одраслих коза млечних раса. Сектор - Месо Прихватљиви корисници за инвестицију 101.2.1 су пољопривредна газдинства која поседују 3-99 грла приплодних говеда товних раса, или 10 - 299 приплодних грла оваца или коза или 5-99 грла приплодних крмача по реализацији инвестиције. Прихватљиви корисници за остале инвестиције у сектору су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева у Регистру објеката (у складу са Правилником о регистрацији, односно одобравању објеката за узгој, држање и промет животиња - Службени гласник РС, 36-2017) имају регистроване објекте са капацитетима за тов/узгој: мање од 20 јунади и/или мање од 150 грла приплодних оваца/коза и/или мање од 30 приплодних крмача и/или мање од 100 товљеника свиња у турнусу. Сектор - Воће, грожђе, поврће и цвеће Прихватљиви корисници за инвестицију 101.4.1 су пољопривредна газдинства која заснивају производни засад једне воћне врсте или винограда на површини не мањој од: 0,10 ha за коштичаво воће, јабучасто воће, леску и виноград; од 0,50 ha за орах; од 0,10 ha за јагодасто воће, на парцелама које су уписане у регистар пољопривредних газдинстава и поседују 0,10- 50 ха јагодистих врста воћака 0,30-100 ха другог воћа, 0,20 - 100 ха винове лозе по реализацији инвестиције. Прихватљиви корисници за инвестицију 101.4.2 за подизање пластеника су пољопривредна газдинства која планирају подизање пластеника од најмање 0,02 ha, на парцелама које су уписане у регистар пољопривредних газдинстава, а по реализацији инвестиције имају мање од 0,5 ha пластеника. Прихватљиви корисници за остале инвестиције из овог сектора су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују 0,10-1,99 ha јагодистог воћа или 0,3-4,99 ha другог воћа или 0,20 - 100 ha винове лозе, односно уколико имају производњу у затвореном простору од 0,02 - 0,49 ha или повртарску производњу на отвореном на 0,20 - 2,99 ha или производњу цвећа на 0,1 - 49 ha на отвореном. Сектор - Остали усеви Прихватљиви корисници за инвестицију 101.5.10 - Машине и опрема за наводњавање - су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују 1-99,99 ha под усевима на парцелама које су уписане у регистар пољопривредних газдинстава. Прихватљиви корисници за остале инвестиције из овог сектора су пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева поседују 1- 49,99 ha под усевима на парцелама које су уписане у регистар пољопривредних газдинстава. Сектор - Пчеларство Прихватљиви корисници за инвестиције у оквиру овог сектора су пољопривредна газдинства која поседују 30-500 кошница по реализацији инвестиције.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.1	Набавка квалитетних приплодних грла млечних раса: говеда, оваца и коза
101.1.2	Изградња капацитета за прикупљање, обраду, паковање, складиштење и одлагање чврстог стајњака, полутечног и течног стајњака, укључујући инсталацију опреме
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну;
101.1.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.1.7	Опрема за третман папака
101.1.8	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.14	Машине за убирање односно скидање усева
101.1.15	Машине за транспорт
101.1.16	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева
101.2.1	Набавку квалитетних приплодних грла говеда, оваца, коза и свиња које се користе за производњу меса
101.2.2	Изградња објеката за прикупљање, обраду, паковање, складиштење и одлагање чврстог стајњака, полутечног и течног стајњака, укључујући инсталацију опреме
101.2.3	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака
101.2.4	Изградња/реконструкција као и опремање објеката за гајење крмача и производњу прасида за тов
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту ст
101.2.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.2.7	Опрема за третман папака
101.2.8	Опрема за смештај квочки, специјализовани/посебно опремљени кавези
101.2.9	Опрема за фиксне ограде и електричне ограде за пашњаке/ливаде
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.12	Машине за ђубрење земљишта
101.2.13	Машине за сетву
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.15	Машине за убирање односно скидање усева
101.2.16	Машине за транспорт
101.2.17	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.2.18	Машине и опрема за наводњавање усева
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, шпећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама
101.4.4	Подизање/набавка жичаних ограда око вишегодишњих засада
101.4.5	Набавка опреме за вештачко опрашивање биљака при производњи у заштићеном простору
101.4.6	Набавка опреме и уређаја за додатно осветљење и засењивање биљака при производњи у заштићеном простору
101.4.7	Набавка опреме и уређаја за припрему земљишта и супстрата за гајење биљака при производњи у заштићеном простору
101.4.8	Набавка опреме и уређаја за сетву, садњу и мулчирање (са фолијом)
101.4.9	Набавка опреме и уређаја за системе за хидропоничну производњу при производњи у заштићеном простору
101.4.10	Набавка опреме и уређаја за заштиту биља и стерилизацију земљишта и супстрата при производњи у заштићеном простору
101.4.11	Набавка опреме за обogaњивање угљен-диоксидом (ткз. ђубрење угљен диоксидом при производњи у заштићеном простору)
101.4.12	Набавка бокс палета за транспорт и складиштење производа
101.4.13	Набавка опреме-линија за чишћење и прање производа
101.4.14	Набавка опреме-линија за бербу, сортирање и калибрирање производа
101.4.15	Набавка опреме-линија за паковање и обележавање производа
101.4.16	Набавка опреме за резивање, дробљење, сечење и уклањање остатака након резидбе воћних врста
101.4.17	Опрема за вентилацију и опрема за принудну вентилацију
101.4.18	Опрема/механизација за заштиту од мраза
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.22	Машине за сетву
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.27	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.4	Машине за сетву
101.5.5	Машине за садњу
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.7	Машине за убирање односно скидање усева
101.5.8	Машине за транспорт
101.5.9	Набавка остале опреме (ГПС навигација и др.)
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.3.9. Критеријуми селекције:

2.3.10. Интензитет помоћи: Подстицаји за инвестиције утврђују се у износу од 50% вредности реализоване и у потпуности исплаћене инвестиције умањене за износ средстава на име пореза на додату вредност. Подстицаји за инвестиције могу се остварити у проценту од плаћеног износа реализоване инвестиције ако је минимална вредност инвестиције 50.000 динара без урачунатог пореза на додату вредност. Максималан износ подстицаја, без урачунатог пореза на додату вредност, по подносиоцу захтева за остваривање подстицаја који оствари право на подстицаје не може бити већи од 105.000 динара . Подстицаји се додељују као наменска и бесповратна средства.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број поднетих захтева
2	Укупан број подржаних пројеката
3	Површина под новим вишегодишњим засадима
4	Број набављених грла
5	Број новонабављене механизације
6	Број пластеника
7	Број кошница

2.3.12. Административна процедура: Подстицаји за инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава одобраваће се Одлуком Општинског Већа. Пријем захтева вршиће Комисија за спровођење програма мера пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Гаџин Хан. Испуњеност услова за доделу подстицаја прописаних овом одлуком утврђује Комисија за спровођење програма мера пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Гаџин Хан на основу захтева и приложене документације. Непотпуни захтеви за остваривање подстицаја неће се узети у разматрање. Средства се одобравају корисницима који испуњавају услове, редом на основу поднетих комплетних захтева до утрошка расположивих средстава а крајњи рок за подношење захтева је 15.12.2020. године.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Јужне и Источне Србије	рзс*
Област	Нишавска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	325	рзс*
Број насеља	34	рзс*
Број катастарских општина	34	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	34	
Демографски показатељи		
Број становника	8357	рзс**
Број домаћинстава	3650	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	26	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-22	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-22	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	8.87	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	37.21	рзс**
Просечна старост	52.5	рзс*
Индекс старења	3.55	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	35.9	рзс*
Основно образовање (%)	24.4	рзс*
Средње образовање (%)	35.3	рзс*
Више и високо образовање (%)	4.4	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	45.7	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Брдско-планински на истоку и северу и југу, равничарски у котлинама и на западу поред Јужне Мораве.	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	Алувијум, смоница, подзол	Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено-континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	618	Интерни
Средња годишња температура (oC)	13	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	Водотоци I и II реда, подземне воде	Интерни
Површина под шумом (ha)	11691	рзс*

Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	33.4	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	0	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	1.700	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	2508	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	1212	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	/	
- правна лица и предузетници (%)	/	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	5261	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	/	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	Оранице и баште 2589 ха (49.21%), ливаде и пашњаци 2001 ха (38.03%), воћњаци 536 ха (10.18%), виногради 69ха (1.31%), окућнице 66 ха (1.25%)	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	Жито 2031ха (78.4%), индустријско биље 9ха (0.35%), поврће 81ха (3.12%), крмно биље 317ха (12.24%), остало 151ха (5.83ха)	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	2.1	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	0	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	470	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	Нема података	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	66	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	2165	Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	147	Интерни
- физичка лица (%)	Нема података	Интерни
- правна лица (%)	Говеда 1293, свиње 3510, овце 2398, козе 1621, живина 41055, кошнице 4717	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	3540 трактора, 42 комбајна, 3918 прикључне машине	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	7650	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	Сушаре 8, хладњаче 2, пластеници 69	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	Минерална ђубрива 2605ха (2252ПГ), стајњак 792ха (1183ПГ), средства за заштиту биља 2041ха (2014ПГ)	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	5412	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	99.87%, 0.13	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)		рзс***
Годишње радне јединице (број)	2276	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	Задруге 2, Удружења 7	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		

- биљна производња (t)	Нема података	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	Нема података	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	162	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	6 поште, 3350 телефонских прикључака	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	Нема података	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	522	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	Нема података	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	Нема података	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	0	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	19	рзс*
Број становника на једног лекара	418	рзс*
Број корисника социјалне заштите	75	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	1	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	115	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	Нема података	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	Да	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	Нема података	ПССС

_____
Датум и место

_____
М.П.

_____
Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС